

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Geloven: samen doen

(Hebreeën 10:23-25)

Heb je om te geloven de kerk nodig?

Veel mensen zeggen: nee. Sommigen zelfs: integendeel. We kunnen mensen tegenkomen, die zeggen: ik geloof wel — en ze menen dat ook oprecht, ze zijn ook veel met hun bijbel bezig — maar de kerk hoeft voor hen niet meer. Vaak hebben deze mensen negatieve ervaringen opgedaan in een kerk: met de dominee, met een ouderling, een koster, een bakker of een kruidenier.

Toch: het antwoord op de vraag of je nu echt de kerk nodig hebt om te geloven en bij het geloof te blijven, moet niet worden gezocht in de ervaring van mensen. Niet in de negatieve ervaringen, maar ook niet in de positieve. De belangrijkste vraag (en dat is een van de aanstootgevendste kanten van het geloof en van de bijbel voor de mens van deze tijd) is n.l. niet: wat vinden wij? De belangrijkste vraag is: vindt de Here het nodig? Wijst Hij ons die weg?

We gaan eens kijken, hoe de Here ons die weg wijst in Hebr. 10:23-25.

—o—

In de twee vorige nummers van deze maand hebben we al gezien, dat de hoop in het geloof een belangrijke plaats inneemt. Omdat geloof is: een aandeel in Gods toekomst (Hebreeën 11:1) hoort daarbij: volharding (Romeinen 5:3, 8:25). De hoop is in de bijbel nooit iets onzekers, niet: afwachten of er ooit betere tijden komen, maar zekerheid: naar de betere tijden die God beloofd heeft, toe leven.

Die hoop is zekerheid, omdat de Here trouw is. Van het begin tot het einde is de bijbel vol van die

DOOR
G. VAN ATTEN
GORINCHEM

trouw van de Here. Hij is trouw aan de schepping, trouw aan de mens, trouw aan Zijn volk. Daarom gaf Hij Zijn eigen Zoon, de Here Jezus Christus. En Christus geeft ons uitzicht op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, de stad die fundamenten heeft. Daarheen zijn we op weg. Samen op weg.

Daarom staat er in de tekst niet: laten we de hoop vasthouden, maar: laten we de belijdenis van wat wij hopen vasthouden. In dat woord belijdenis zit iets gezamenlijks. Belijden is: samen een uitspraak doen. Natuurlijk: iedere gelovige spreekt voor zichzelf over de hoop, die hem bezielt. Ieder voor zich kan zeggen, wat zijn geloof inhoudt en waarop hij het baseert. Maar tegelijk zit er iets gemeenschappelijks in, iets waar we in de kerk samen mee bezig zijn.

—o—

Bij de Hebreeën begon het gevoel van de gezamenlijkheid te tanen. Sommigen van hen waren er niet

meer zo zeker van, dat ze het met hun geloof in Jezus als de beloofde Christus bij het rechte eind hadden. Er waren er, die terugverlangden naar hun vroegere manier van leven en denken, de manier van de mozaïsche wet, zoals hun volksgenoten leefden, die de eredienst in tempel en synagoge voortzetten alsof er nooit een Jezus van Nazareth was geweest. De schrijver van de brief aan de Hebreeën heeft geprobeerd, de twijfelaars een steun in de rug te geven, door heel breedvoerig te laten zien, dat God in Jezus de vervulling had gebracht van heel die vroegere eredienst; dat Hij nu het beloofde nieuwe verbond tot stand gebracht had. Hij heeft aangetoond, dat de Here juist zó Zijn trouw betoonde.

Op die trouw van de Here rust de hoop van Zijn volk.

Vasthouden aan die hoop is echt iets, om sámen te doen. Heel de brief door vinden we dat. In 3:13 lezen we met het oog op het gevaar van afval: vermaant elkander dagelijks, zolang men nog van een heden kan spreken, opdat niemand van U zich verharde door de misleiding der zonde. In 4:1 de waarschuwing, dat niemand mag achterblijven. En achterblijven is: de gemeenschap kwijtraken, los raken van de broederschap. En zo ook de Here, die Zijn kudde bijeen wil houden.

—o—

De roeping om elkaar vast te houden, wordt in vs 24 zo onder woorden gebracht: laten wij op

Inhoud

- 225 Ds G. van Atten,
Geloven: samen doen
- 226 Drs H. de Jong,
'Clair' en 'obscur' in onze
verhouding tot God (3)
- 227 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 228 D. W. L. Milo,
Waarom speelt het orgel
voor de dienst?
- 230 J. v. d. Wetering PMzn.,
Tweeërlei tongenspraak?
- 229 H. R. S. van der Veen.
Jaarorde en gemeente (2)

elkander acht geven om elkaar aan te vuren tot liefde en goede werken.

De woorden die de auteur hier gebruikt, zijn geen prettige woorden.

In het eerste woord (acht geven) zit iets van bespionneren, beloeven. Met argusogen toekijken. En het tweede woord (aanvuren) heeft vaak te maken met verbittering. Letterlijk is het: aanscherpen. En bij dat woord aanscherpen denken we in onze tijd aan polariseren. Het aanscherpen van tegenstellingen.

De schrijver zal deze woorden, die zo'n negatieve klank hebben, ontleen aan de manier waarop de Hebreeën met elkaar omgingen. Het lijkt me niet uitgesloten, dat de broeders en zusters wat kritisch naar elkaar keken: moet je eens zien wat ze nu toch weer doen — het is maar niets bij ons in de gemeente. Zo zijn mensen vaak bezig, die voor zichzelf een

argument zoeken om weg te gaan. Die werken zichzelf toe naar het moment waarop ze kunnen zeggen: jullie zien me hier niet meer. Ze verbitteren zichzelf en anderen, en scherpen de gevoelens van onbehagen aan.

De schrijver pakt die woorden op om er een positieve draai aan te geven. Hij zegt: gebruik Uw scherpe ogen nu eens niet, om kritisch te kijken en onlust aan te scherpen, maar gebruik je oplettendheid om de liefde aan te scherpen. Om te kijken, waar je iets goeds kunt doen en de ander helpen kunt.

Het komt voor, dat mensen, vooral jongeren, die eens wat anders willen, het gevoel krijgen dat ze kritisch worden bekeken. Van de weeromstuit gaan ze dan kritisch terugkijken. En wie dat doet, vindt heel wat verkeerde dingen.

—o—

Als we kijken naar onze broeders en zusters in de gemeente, en ook als we kijken naar onszelf(!), moeten we maar bedenken dat de Here alle zonden en gebreken nog veel en veel scherper ziet dan wij. Hij weet veel meer van mij dan mijn broeders en zusters. Hij weet veel meer van mijn broeders en zusters dan ik. Wie dat bedenkt, is nergens meer met zijn kritische blikken, als die alleen maar kritisch zijn, zonder liefde. De Here, die ons zo goed ziet, is een God van liefde en genade; de God die ons niet naar onze ongerechtigheden vergeldt, maar onze schuld heeft uitgewist (Ps. 103). Zoals Hij naar mij kijkt, als ik mijn knieën voor Hem buig, kijkt Hij ook naar mijn broeder en zuster. Dat is het belangrijkste dat je van elkaar kunt weten in de kerk: samen bidden de mensen te zijn. En als je op elkaar let, zul je dat doen met een gebed in je hart. Je kijkt niet uit bemoeizucht of om praatstof op te doen, maar uit liefde en om te helpen.

—o—

Met het oog op die liefdevolle omgang met elkaar zegt de tekst verder: wij moeten onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen dat gewoon zijn,

maar elkaar aansporen...

Dat betekent: je mag de gemeente niet in de steek laten. Ook niet als ze bij elkaar komt.

We zijn gewend deze tekst te citeren als argument om ongeregelde kerkbezoekers te vermanen. Niet ten onrechte. Maar vaak citeren we de tekst toch verkeerd. Dan gebruiken we het meervoud: bijeenkomsten.

Maar er staat een enkelvoud: bijeenkomst. Dat betekent: gemeente.

Met een accent op het feit, dat zo'n gemeente regelmatig samenkomt. Juist in dat samenkomen toont zij zich gemeente. Aan de andere kant: zo'n samenzijn is niet een samenzijn van mensen die elkaar aardig vinden en een gemeenschappelijke belangstelling hebben; het is een bijeenkomst van de gemeente van de Here Jezus Christus.

Dat samenkomen is echt een daad van de gemeente.

Veel mensen hebben de gedachte, dat een kerkdienst net zoiets is als een voorstelling of een uitvoering. Je kunt er heen, je kunt ook thuis blijven. Als je er heen gaat, ben je verder nogal passief, maximaal ben je als consument aanwezig: je neemt de preek van de voorganger tot je, en verder gaat het je niet zo veel aan.

Die gedachte wordt enigszins in de hand gewerkt door de vorm, waarin we veelal onze eredienst houden: de preek en de samenstelling van de liturgie zijn in de regel het werk van één man. Maar die man heeft ook ja gezegd, bij zijn bevestiging, op de vraag of hij wel wist dat hij wettig door de gemeente geroepen was. Ik wil maar zeggen: ook in de huidige vorm is de eredienst een dienst van de gemeente.

En uit die samenkomende gemeente moet je niet deserteren – dat betekent het griekse woord eigenlijk.

En dat met name, omdat de dag dichterbij komt.

Die dag is de dag van de Here Jezus Christus. De dag, waarop Hij al Zijn schapen bij elkaar zal brengen tot één gemeenschap.

Israël zong in de eredienst: bij U te wonen, Heer, is goed.

De gemeente van het nieuwe verbond mag dat lied overnemen.

Het was en is een vooruitlopen op het samenzijn in het nieuwe Jeruzalem. Juist daarom zingen we – niet op ons eentje, maar in de gemeente:

Hoe lieflijk, hoe goed, is mij,
Heer,
het huis waar Gij Uw naam
en eer
hebt laten wonen bij de
mensen.

'Clair' en 'obscur' in onze verhouding tot God (3)

Een nieuw voorbeeld van het 'toegankelijke' en het 'ontoegankelijke' en hoe dicht de Schrift die twee bij elkaar houdt, vinden we in het gedeelte Jeremia 18 : 1-12. Ik lees dat eerst weer voor....

DOOR
H. DE JONG
AMSTERDAM

In deze passage speelt het beeld van de pottenbakker een belangrijke rol. Ik begin met de zin in vs 6b: „Zie, als het leem in de hand van de pottenbakker zo zijn jullie in mijn hand, huis Israëls”. Daarmee staan we voor de toepassing van dit beeld zoals die het meest gebruikelijk is bij de profeten (Jesaja 29 : 16; 45 : 9; 64 : 8) en zoals we die ook bij Paulus tegenkomen in de bekende tekst van Romeinen 9 : 20 v.: „Maar gij o mens, wie zijt gij dat gij God zoudt tegenspreken? Zal het geboetseerde soms tot zijn boetseerder zeggen: waarom hebt gij mij zo gemaakt? Of heeft de pottenbakker niet de vrije beschikking over het leem om uit dezelfde klomp het ene voorwerp te vervaardigen tot eervol en het andere tot alledaags gebruik?”. Het beeld van de pottenbakker stelt zo gebruikt het vrijmachtig handelen van God in het licht.

Maar nu iets eigenaardigs: in Jeremia's passage funktioneert dat pottenbakkersbeeld op deze wijze eigenlijk niet. Het aangehaal-

de vs 6b bevindt zich als een vreemd voorwerp in het geheel van dit stuk. Vooraf, in vs 6a, lezen we (letterlijk vertaald) de zin: „Kan Ik ten aanzien van jullie niet doen, huis Israëls, als deze pottenbakker?” en deze zin geeft de strekking van de hele passage goed weer. Want daarin is niet zozeer Israël zelf het maaksel van de pottenbakker, maar datgene wat Israël van Godswegen treft als straf voor z'n slecht gedrag. Dat blijkt uit het vervolg, de verzen 7-10, en op z'n allerduidelijkst uit vs 11: „Zo zegt de HERE: zie, Ik boetseer (beter dan: Ik bereid) rampspoed over jullie en Ik beraam een plan tegen jullie. Bekeert je toch, een ieder van zijn boze weg en betert je handel en wandel”. Het is duidelijk dat hier

aan het bekende beeld een ethische wending is gegeven. Als we hier nog van een voorbeschikking willen spreken, dan is die niet meer persoonlijk ('Ik boetseer jou'), maar zakelijk ('Ik boetseer iets voor jou'). En in die zakelijke voorbeschikking krijgt de mens met zijn verantwoordelijkheid een zeer duidelijke plaats.

Toch staat dat eerder aangehaalde vs 6b niet voor niets in de tekst. Het herinnert aan het gangbare gebruik van het pottenbakkersbeeld in de Schrift en het laat zo de waarschuwing horen dat we d'r ethisch niet geheel uitkomen. Tweeërlei gebruik van het beeld komen we derhalve in de bijbel tegen. Enerzijds: God boetseert in zijn vrijmacht mensen, de een tot eervolle, de ander tot oneervolle bestemming. En anderzijds: God boetseert goed en kwaad als loon en straf in reactie op menselijk gedrag. De mens beïnvloedt daarbij Gods handelen. Dit tweeërlei gebruik moet naar vermogen bij elkaar gehouden worden. In het ene spreken is de Schrift strikt religieus, in het andere ethisch-religieus (of religieus-ethisch). En de Here God spreekt zo in zijn Woord opdat wij voor zijn aangezicht vrezen en vertrouwen en

onze verantwoordelijkheid nakoemen.

—O—

Van dit bekende beeld van de pottenbakker stap ik over op een nog veel bekender tekst uit Paulus' brief aan de Romeinen die de voorbeschikking tot inhoud heeft, Romeinen 8 : 29: „Want die Hij tevoren gekend heeft, bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld zijns Zoons, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broeders”. Er zou een hele boel over deze tekst te zeggen zijn. Er is veel over gedacht en er is nog veel meer over geschreven. De tekst bevat inwendig al een spanning tussen 'clair' en 'obscur', tussen ontoegankelijk en toegankelijk. Het valt toch op hoe dicht hier de gestalte van de Zoon wordt aangeschoven tegen het begin van de goddelijke voorbeschikking. De tekst die zich kenmerkt door geslotenheid krijgt daardoor toch een opmerkelijke openheid mee, want deze Zoon wil de eerstgeborene onder vele broeders zijn. Juist dat 'vele' doorbreekt de gedachte van een 'numerus clausus' ('gesloten getal') die overigens duidelijk in dit woord van Paulus zit opgesloten. 'Velen' staat in de Schrift zelfs open naar 'allen' (zie b.v. Romeinen 5 : 18, 19) waardoor het 'God wil dat alle mensen zalig worden' hier zachtjes meeklinkt. De bekende tekst vertoont dus een mengeling van geslotenheid en openheid. Duidelijk worstelt de apostel hier om de voorbeschikking uit de sfeer van de willekeur weg te houden.

Toch heb ik met het aanhalen van deze tekst eigenlijk een ander doel. Ik wil er een tweede woord van de apostel Paulus dat evenzeer de voorbeschikking tot inhoud heeft, naast zetten, te weten I Korinthiërs 2 : 7: „...maar wat wij spreken, als een geheimenis, is de verborgen wijsheid Gods, die God reeds van eeuwigheid heeft voorbeschikt tot onze heerlijkheid”. Tweeërlei voorbeschikking treffen wij in deze woorden die we nu naast elkaar gezet hebben aan: een persoonlijke en een zakelijke. De eerste maal zijn het mensen die God heeft voorbeschikt tot de zaligheid, de tweede keer is het de wijsheid Gods, je mag zeggen: de weg van het evangelie en het geloof daarin, die God heeft voorbeschikt. Gods voorbeschikking van mensen blijft ons duister. Allen kennen wij het pijnlijke raadsel waarom God de ene mens met het evangelie in aanraking brengt en de andere niet, de ene mens doet geloven en de

andere niet. Maar die tweede, die zakelijke voorbeschikking ontsteekt licht in deze duisternis. De wijsheid Gods van eeuwigheid af is geweest dat de mens, ieder mens, tot de Zaligmaker Jezus Christus mag komen. „En die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen”, zegt Jezus (Johannes 6 : 37). Beide voorbeschikkingen zijn om zo te zeggen even eeuwig. We mogen ze niet tegen elkaar uitspelen. We mogen de een ook niet met behulp van de andere ontledigen. We moeten ze eerbiedig naast elkaar laten staan en ze beiden laten gelden.

—O—

De Remonstranten, tegen wie de Dordtse Leerregels zich keren, hielden het enkel op de zakelijke voorbeschikking. Zij leerden „dat de wil van God om zalig te maken degenen die zouden geloven en in het geloof en de gehoorzaamheid van het geloof zouden volharden, het ganse en gehele besluit van de verkiezing ter zaligheid is, en dat er niets anders van dit besluit in het Woord Gods is geopenbaard” (Dordtse Leerregels I, verwerping der dwalingen § 1). Ze zeiden dus:

Vijand

Opeens waren er in verschillende kranten artikelen en ingezonden stukken over „kerkverlating”. Ik vind het geen mooi woord. Het doet aan een germanisme denken. Maar de zaak is erger dan door het woord wordt aangegeven. De discussie in de pers ontstond naar aanleiding van een scriptie voor een doctoraal examen in Groningen, waarin verslag werd gedaan van gesprekken met zestien mensen die de kerk verlaten hebben. Ook het Nederlands Dagblad leverde een bijdrage aan de discussie en wel in een artikel van J. P. de Vries, 15 juni 1985. Dat artikel is „genuanceerd” maar het wijst me toch teveel één kant op. De bekende stokpaardjes draven ook weer: de schuld van kerkverlating kan liggen bij een christelijke school die met de Bijbel geen raad meer weet. Ik meen te weten, dat er aan een Geref. (vrijgemaakte) school onderzoek gedaan is naar het kerkelijk meeleven van vroegere leerlingen en dat de helft „afgehaakt” bleek te hebben. Nu kan in dat onderzoek ook iemand, die bijvoorbeeld Ned. Geref. geworden is, geteld zijn onder de noemer van hen die niet meer tot

I Korinthiërs 2, dat is alles. En daarmee drukten zij Romeinen 8 opzij. Van een persoonlijke naast een zakelijke voorbeschikking wilden ze niet weten. Wij moeten niet uit reactie het omgekeerde doen en het laten voorkomen alsof Paulus van niets anders dan de persoonlijke voorbeschikking weet. Wij mogen het 'obscur' van Romeinen 8 aanvullen met het 'clair' van I Korinthiërs 2.

Ik wil nog eens zeggen dat als ik het woord 'obscur' of 'ontoegankelijk' gebruik, ik dat niet in murmurende of klagerige zin bedoel. De apostel zegt van de Here God dat Hij 'een ontoegankelijk licht bewoont' (I Timotheüs 6 : 16). Dat is iets anders dan dat er gezegd zou zijn dat Hij een ontoegankelijk duister bewoont. Dat laatste zou te dubbel-op zijn en als kwaadsprekerij van de Allerhoogste kunnen worden uitgelegd. Maar een 'ontoegankelijk licht' — daar kan een mens goede vrede mee hebben. al zet deze uitdrukking hem ook op z'n plaats. Het obscur in God is niet een kwaadaardig obscur. Ik heb er alleen de lieve grens mee proberen aan te duiden die er tussen God en zijn (gevallen) schepping loopt. Als er in het woord 'duister' (dat de Schrift zelf in verband met God ge-

Redactie

Ir. A. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redactie:
Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring
M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

bruikt, zie Psalm 97) iets negatiefs zit, wijst dat naar ons. Op ons maakt de lichtsterkte van God de indruk van donkerte.

Het 'obscur' van Romeinen 8 mogen we dus aanvullen met het 'clair' van I Korinthiërs 2. Er is een persoonlijke verkiezing waarbij God in zijn majesteit zegt: die en die en die mag tot Mij komen. Deze verkiezing is voor ons ontoegankelijk. En er is een zakelijke verkiezing waarbij God in zijn liefde zegt: zo en zo en zo mag ieder tot Mij komen. Deze

Pastorale notities

DOOR
A. H. ALGRA
MAASSLUIS

de kerk behoren, maar dan nog is duidelijk, dat ook een Gereformeerde school allerm minst garanderen kan dat haar leerlingen kerkelijk zullen blijven meeleven. Een volgend stokpaardje in het ND is de predikant die „op catechisatie liever over kernwapens praat dan over de catechismus, maar ik denk dat er zo'n dominee nergens is. Natuurlijk wordt er wel eens over kernwapens gesproken, want daar wordt naar gevraagd, maar dat doe je dan eens één catechisatieuur, in het gehele winterseizoen. Al weet ik best dat dan al gauw het verhaal de ronde doet, dat „ze het op catechisatie altijd over atoombommen hebben”. De artikelen over het verlaten van de kerk zijn ook in ander opzicht wel wat eenzijdig. Ik kreeg juist dezer dagen een verslag onder ogen van één van onze zoons, die op de fiets van Den Helder naar de landelijke ver-

gadering in Enschede toog en 's zondags in Münster kerkte. De Dom zat bomvol. Bij navraag bleek hem dat dit regel was, althans tijdens het studiejaar. Studenten dus. Ook in ons land zijn duizenden jongeren studerende en anderen actief en meelevend in zaken van geloof en kerk.

Het ND ziet, in navolging van de scriptie, de grootste oorzaak van afvalligheid bij de ouders. De sfeer thuis doet het hem. „De rol van de ouders is toch wel kardinaal”. Met dit wat rare Nederlands worden de ouders van kinderen, die niet in het goede spoor gaan, niet bepaald bemoedigd. Al wordt de satan terloops nog genoemd. Die kon in dit alles ook wel eens een rol spelen, volgens de krant. Ik wil het opnemen voor zulke ouders. Niemand hoeft hun schuldbesef aan te praten. Ze liggen zichzelf, in lange, slape-loze nachten, al genoeg aan te klagen. Het Koninkrijk der hemelen komt overeen met iemand die goed zaad zaaide in zijn akker, maar zijn vijand kwam en zaaide er onkruid overheen. De slaven verbaasden zich. „Hoe komt dat onkruid hier?” De heer zei: „Dat heeft een vijandig mens gedaan.”

verkiezing is voor ons toeganke-
lijk. Wij kunnen die zelfs be-
amen door ook zelf 'te verkiezen
wat Hem behaagt' (zie Jesaja 56:
4 en 65 : 12).

Ook de Dordtse Leerregels spre-
ken met de twee woorden van
I Korinthiërs 2 en Romeinen 8:
„De Schrift getuigt dat God niet
alleen degenen die geloven zul-
len wil zalig maken, maar dat Hij
ook enige bepaalde personen van
eeuwigheid heeft uitverkoren”
(D.L. I, v.d.d. § 1). Met dit 'niet
alleen – maar ook' leveren de

Leerregels een prachtig stuk
uiterst genuanceerde theologie,
die haar kracht niet zoekt in het
sluitend krijgen van de dingen
maar in het luisterend naspreken
van Gods Woord. Maar de mees-
te mensen is deze 'en-en'-theolo-
gie onverdragelijk. Ze stappen
over op een 'of-of'-denken, hetzij
naar de ene (remonstrantse) kant,
hetzij naar de andere (fatalisti-
sche) zijde. Begrijpelijk is dat
wel, maar toch vraag ik me af
of dit 'en-en'-denken (eigenlijk
een verlegenheids-denken!) niet
een goed medicijn zou kunnen

wezen tegen onze gereformeerde
zucht om de dingen verstandelijk
helemaal rond te krijgen. Het
feit dat de Dordtse vaders de bo-
ven aangehaalde denk-onmoge-
lijkheid uit hun pen gewrongen
hebben gekregen, laat zien dat zij
niet de rationalisten zijn waar-
voor men ze altijd weer houdt.
Zouden wij als we hen in deze
denk-verlegenheid volgen, niet
veel minder star kunnen worden
en veel meer open komen te staan
voor 's levens vele vele raadsel-
achtigheden en onoplosbaarhe-
den? (slot volgt)

ter konden we er misschien iets
van gebruiken.

„Als de ziele luistert”, zong Gui-
do Gezelle, „spreekt het ál een
taal, dat leeft”. Immers de hele
schepping spreekt, vertelt over
de Schepper. „De dag vertelt aan
de volgende dag, de nacht
spreekt tot de nieuwe nacht: de
eer van onze God”, zei David. *)

Maar om die stemmen te horen
moet onze ziel *luisteren*. Niet
babbelen, maar stil zijn. Wach-
ten op de Heere. Zich met blijd-
schap bezighouden met Gods
geboden. Zich openstellen voor
zijn boodschap. Zich gereed hou-
den voor het wekelijks lofoffer,
waarvan de Heere graag gediend
wordt.

Kijk, dat alles bedoelt uw orga-
nist. Er is natuurlijk enig geruis,
van kleren, van verschoven stoe-
len, van gefluisterde groeten en
zo voort. En dat levendig geruis
wordt vriendelijk overspoeld
door vriendelijke orgelklanken.
Dat alles kan en moet kunnen.
Maar het huis Gods zei de Hei-
land) zou een huis des gebeds
zijn – en geen beurskroeg.

Hier in dit goede land (och, sta
me toe nog even een vergelijking
te maken) bestaat nog dat ouder-
wetse gebruik van een gebed
voor de dienst. We lopen hier
dan ook vijftig jaren + 1 uur
achter. Sommige mensen bidden
wel vijf of tien minuten achter-
een. Iemand zei me eens: maar
dat is dan ook voor de hele week
tegelijk! Misschien wel – mis-
schien niet. Maar ze doen er geen
kwaad mee. En een organist zet
zijn prelude dan ook maar voor-
zichtig en met zachte stemmen
in, voor hij durft uit te zingen
in een blijde hymne.

—O—

Nog even iets over de vorm van
dat spel voor de dienst. Er zijn
organisten, die zondag aan zon-
dag een voorspel improviseren.
De hoed af voor hen, die werke-
lijk iedere week een compleet
stuk orgelmuziek – met kop en
staart, met slot en val – kunnen
improviseren, zonder in vaste
tirades te vervallen.

Een bescheiden organist doet
wellicht goed met een passend
prelude te kiezen en in te stude-
ren. Passend wil zeggen: een
voorbereiding vormend tot de
komende liturgie. De organist
moet dus die liturgie tevoren met
de predikant besproken hebben,
althans eens zijn. Een psalm-

*) we laten nu de verwijsplaatsen
maar eens weg. Die kent u toch?

Waarom speelt het orgel voor de dienst?

Wanneer voor de kerkdienst „het orgel speelt”, zal men zich mis-
schien wel eens afvragen: waartoe dient nu die muziek? Want inder-
daad, velen van ons hebben die tijd echt nodig om links en rechts te
groeten, iemand even op te zoeken, een afspraakje in herinnering te
brengen, na te vragen of het huis wel afgesloten is, een opmerking
over een nieuw hoedje, manteltje of gezichtje te slaken – en voor je
het weet zwijgt het orgel en gaat ieder (als bij de stoelendans) haastig
recht zitten. Bij al dit beweeg en gepraat werkt het orgel als een roes.
Moet dat nu?

Nee, dat moet niet. Uw organist
bedoelt dit ook stellig niet. Hij
speelt een stuk orgelmuziek om
u in te leiden tot de ontmoeting
met de Heer der kerk. Niet min-
der dan dat. En het is een blij-
vend verdriet, niet alleen voor
hem, wanneer u met gepraat en
gestommel deze muziek als een
soort ongewenste radio-activiteit
beluistert, die niet aan- of afge-
zet kan worden. Het orgel speelt
en dat is knap lastig.

Wanneer we ons de psalmen her-
inneren, merken we bij de broe-
ders van vroeger heel iets anders
op. „Ik verheug mij”, zei David
eens, „als men mij zegt: we gaan
naar het huis Gods”. „Men ziet
de feeststoet”, zei hij een andere
maal, „de feeststoet naar mijn
God in het heiligdom”. „In ko-
ren prijzen zij God, de Heere,
de springader van Israël”. „Wan-
neer mag ik (weer) voor Gods
aangezicht verschijnen?”, zong
een bedroefde dichter in balling-
schap. „Ik zal de Heere mijn ge-
loften betalen, omdat Hij mij van
de dood gered heeft”, zong weer
een ander – „en wel in de voor-
hoven van het huis des Heeren,
in uw midden o Jerusalem”. En
in ballingschap treurde een dichter:
„Als ik u zou vergeten, Je-
rusalem... als ik u niet hoger
achtte dan mijn hoogste vreug-
de!”

DOOR
D. W. L. MILO
DALMALLY

in hoofd en hart, wanneer hij
een prelude gaat spelen. Terwille
van het huis des Heeren zoekt
hij het goede voor u. Hij ziet –
althans in het geloof, nog niet in
aanschouwen – de broeders en
zusters aankomen: wondere fi-
guren, die op Zondag niet uit-
slapen, maar met hele families
naar de kerk gaan. Hij weet –
want dat zegt hem de Schrift –
dat ze verlangen naar de voorho-
ven des Heeren, dat ze met blijd-
schap uitzien naar de woordver-
kondiging en het lofoffer. Hij
weet ook – want dat zegt hem
zijn ervaring – dat ze op allerlei
wijze door de zorgvuldigheden
des levens worden afgetrokken:
dat de Duivel present is waar
zich het vrome volk vergadert.
De tegenwoordige wereld wordt
hun als zeer loffelijk voorgeschil-
derd en velen vallen in de ver-
zoeken. Daarom speelt uw
organist een stuk kerkmuziek:
waarbij meestal een kerklied –
maar altijd de lof Gods centraal
staat. Dat is: het goede voor
Jerusalem.

—O—

stoelt ook al op zeer oude bo-
dem. Constantijn Huygens sprak
er schande van, dat voor en na
de kerkdiensten de orgels wer-
den gebruikt: hetzij om mensen
in de kerk te trekken, hetzij om
hen te vermaken, met marsen,
dansen en platvloerse liederen!
Ja, die noemt hij met afschuw.
Hij pleitte niet voor een prelude,
een voorspel voor de samen-
komst, maar de invoering van
het orgel in de kerk heeft dat
wel meegebracht. Het slechte ge-
bruik werd door een goed ge-
bruik vervangen. Dat is een
stukje reformatie, zouden we
willen zeggen.

Maar dat stukje reformatie staat
knap op de tocht, wanneer de
gemeente zich niet beheerst. De
ouderen onder ons herinneren
zich de tijd, waarin kerkgangers
direct na hun binnenkomen in
stil gebed verzonken: om zich los
te maken van de onrust van het
dagelijkse leven, om hun „ziel
stil te zetten”, zoals de psalmist
zegt, en om een zegen over deze
kerkgang te vragen. Historici
zeggen dat dit stille gebed vooral
betekenis had in de dagen, waar-
in een afgescheiden samenkomst
kon worden verstoord; dus dat
het vandaag geen betekenis meer
heeft. Anderen schreven dat men
dat stille gebed beter thuis kon
doen en dusdoende geen taxatie
geven van de lengte van een ge-
bed, noch van de diepgang van
's mans geestelijk leven.

In elk geval is het stille gebed in
feite een uitgestorven zaak. U
kunt dat betreuren. U kunt ook
naar het orgel luisteren en zich
dusdoende door niemand laten
aanspreken. Want we kunnen
wel lacherig doen over Oosterse
meditatie en retraite – maar be-

Kijk, dat alles heeft uw organist

Dat orgelspel voor de dienst

briefje bij de aanvang van de dienst is een verouderd en waar-deloos vodge papier.

Er is een massa goede kerkmu-ziek verkrijgbaar, vandaag de dag. Daar heeft ook onze G.O.V. toe bijgedragen. Daarbij staat het kerklied centraal. Hetzij in de vorm van een thema met varia-ties, hetzij in een der vele vor-men die J. S. Bach met zijn grote Choralvorspiele nagelaten heeft, hetzij in een fris prelude met nog frisser fuga, hetzij in een of an-dere fraaie canon – het kan op talloze manieren. Wanneer het maar een verantwoord stuk mu-ziek is, zult u er met genoegen naar luisteren. Zo niet luisterend als naar een concertnummer – dan toch luisterend naar de lie-deren van Gods huis. En die meezingend in uw hart.

Wanneer uw kerk haar organist geen compleet orgel kan bieden, blijven er talloze mogelijkheden over. Eigenlijk is een pijpor-gel met twee klavieren en vrij pedaal wel een minimum, zelfs voor kleine kerken. Maar goed – soms moet uw organist het met minder doen. Met een positief bijvoor-

beeld. Nu, er is een schat aan kerkmuziek voor orgel zonder pedaal. Of met een kistorgel, dat kleine verplaatsbare geval; in Nijmegen en Haarlem hoorde ik herhaaldelijk prachtig spelen op zulk een betaalbaar kleinood. Of met een piano misschien – laat het u niet kleineren. Dr Anthon van der Horst speelde brillant op een kerkelijke piano. Het geluid geeft zelfs een ongedachte stimu-lans aan de samenzang en staat dicht bij de psalmen dan het orgel; psalm betekent in het He-breeuws immers harpzang? Dan weet u dat snarenspeel op een piano, maar niet op een orgel, mogelijk is.

En misschien speelt uw organist wel op een harmonium, dat on-tijdig geboren bastaardje aller instrumenten. Het is wel het min-ste wat u hem mag aandoen. Maar soms kruipt het bloed als het niet vrij gaan kan, zegt het spreekwoord. Ook bij een har-monium kan een organist zich ontplooiën. De grote koraalvoor-spelen van Bach als „Wachet auf“, „Schmücke dich“ en „Wir glauben all“ laten zich aanne-melijk maken op een harmo-

nium, mits de bas met een 16' stem of een baskoppeling wordt onderlijnd en de andere stemmen speelbaar gemaakt worden voor maximaal tien vingers. Op deze wijze kunnen zelfs diverse grote preludes van Bach op waardige wijze worden gearrangeerd. En wat heeft Bach niet al gearran-geerd!

Tenslotte nog iets over het einde van het voorspel. Dat moet niet, als bij de stoelendans, plotseling worden gevonden. Dan zou alle inspanning als een zeepbel uit-eenspatten. Een goed organist heeft de speelduur van zijn pre-lude vooraf gemeten en is op tijd klaar; ook als hij improviseert houdt hij zijn horloge voor ogen. Zo kan hij waardig en rustig af-sluiten. En 15 seconden speling kan men elkaar toch gunnen? In 32 Veluwse jaren kreeg ik nim-mer een seintje, boodschap of belletje. Men wist dat een orga-nist zijn horloge vooraf met de telefoon gelijkgezet heeft en de maat kent. De kerkeraad kwam binnen wanneer het orgel zweeg. En het gevolg was, dat geen en-kele kerkganger ooit te laat kwam.

en Profeten getuigen immers van Christus. Van Jezus wordt in de geschiedenis van de Emmaüsgan-gers verteld (Luc. 24) dat Hij „begon bij Mozes en al de pro-feten en uitlegde wat in de Schriften op Hem betrekking had“. Daarom komt er in dat leesrooster een doorgaande le-zing uit de „vijf boeken van Mo-zes“ voor, geordend volgens een driejarig systeem, dat loopt van Pasen tot Pasen. Het ene jaar le-zen we dan b.v. het Pesach-ver-haal uit Ex. 12, het tweede jaar uit Num. 9, het derde jaar uit Deut. 16. Daarnaast kunnen le-zingen gekozen worden uit de profeten, b.v. in de tijd vóór Pa-sen uit Jeremia, in de paastijd uit Daniël, in de pinkstertijd fragmenten uit de kleine profeten of de geschiedenis van Elia. Van september tot advent leest men dan uit Zacharia of Esther. In de advents- en kersttijd kan achtereenvolgens gekozen wor-den: de profetieën van Jesaja, de geschiedenis van David en Sa-lomo, en andere koningen. Ver-der bevat het rooster voor elke zondag een lezing uit de brieven, zgn. Epistellezingen. Ook het le-zen uit de Evangelieën is een vast bestanddeel van het lees-rooster.

Er is veel voor te zeggen om voor een driejarige cyclus te kiezen, waarbij aansluiting wordt ge-zocht bij de drie evangeliën. Zo kunnen we spreken van een Mat-theüs-, een Marcus-, en een Lucas-, oftewel een A-, B- en C-jaar. Het evangelie naar Johan-nes wordt dan als vanouds in de paastijd gelezen en verder ter aanvulling op het korte Marcus-jaar.

De namen van de verschillende zondagen zijn in de klassieke jaarorde telkens ontleend aan de eerste woorden van de intochts-psalm b.v. zondag Jubilate; juich heel de aarde, ps. 66 : 1 (of men zegt ook wel de 3e zondag na Pasen); zondag cantate: zingt den Heer, ps. 98 : 1 (4e zondag na Pasen); zondag exaudi van exaudivit: Hij hoorde mijn stem, ps. 18 : 7. Deze zondag wordt ook de weeskind-zondag ge-noemd, naar Jezus' belofte dat Hij ons niet als wezen zal achter-laten (Joh. 14 : 18). Dit is im-mers de zondag na de Hemel-vaartsdag. De eerste psalm staat dus vast in het rooster.

Alle Schriftlezingen worden on-derbroken door het zingen van een psalm of gezang door de ge-meente. Na de lezing uit de To-rah wordt de psalm van de week genomen. Hierin komt heel het psalmboek van begin tot eind aan de orde. Zo worden alle psalmen het eigendom van de ge-meente.

De Schriftlezingen uit de Brieven

Jaarorde en gemeente (2)

Zomertijd

Het begin van de periode tussen Paaskring en Kerstkring wordt gevormd door de eerste zondag na Pinksteren, de zgn. Drieëenheidszondag. Alle feesten worden samengevat in het belijden van Vader, Zoon en Geest.

De zomertijd kunnen we de „feestloze“ tijd van de jaarorde noemen. De thematiek is wat minder gericht, maar het door-gaan van de liturgie, die telkens een ander facet van de heilsweg weerspiegelt, blijft zichtbaar. De tijd van de verwachting van het Rijk Gods is aangebroken. Vanaf de achttiende tot de vijf-en-twin-tigste zondag (de laatste van de zomertijd) na Pinksteren krijgen de zondagen duidelijk de kleur van de naderende eindtijd, de Wederkomst van Christus en de wederopstanding van de doden. De gemeente weet dan pelgrim te moeten zijn in den vreemde op weg naar het Nieuwe Jeruzalem. De overgang naar de Advents-weken is nauwelijks merkbaar, omdat dan Christus' eerste komst in het vlees verwacht wordt in het licht van Zijn Wederkomst.

De Kerstkring

Al gauw na het ontstaan van de

**DOOR
H. R. S. VAN DERVEEN
HOOGVEEN**

Paaskring, volgt de viering van Epifaniën, het feest dat vertelt hoe het Koninkrijk in Christus „verschenen“ is. De geschiedenis van de wijzen uit het Oosten, Jezus' eerste optreden bij de doop in de Jordaan en de brui-loft in Kana vormden de belang-rijke lezingen. De datum van dit feest werd 6 januari en een aan-tal daaropvolgende zondagen.

Rondom het jaar 400 gaat men het Geboortefeest van Christus vieren. Het Kerstfeest begint dan in het westen het feest van Epifanie te overvleugelen, hoe-wel dit laatste feest wel een plaats heeft veroverd in de jaar-orde, maar dan opgenomen in de Kerstkring. Op een totaal wille-

keurige tijd in het jaar is het Kerstfeest er gekomen. Waar-schijnlijk moet hier het oude ger-maanse lichtfeest dienen als hei-dense voorloper van het licht, dat schijnt in de duisternis. Naar het voorbeeld van Pasen krijgt ook het Kerstfeest een voorberei-dingstijd, nu niet van zes, maar van vier weken: Advent. Zowel de eerste als de tweede komst van de Messias staan hier cen-traal. De anglicanen hebben een eigen betekenis aan deze advents-zondagen gegeven: historische verwachting, profetie, de voor-loper, de moeder des Heren.

Lees- en zingrooster

Uit het voorgaande is duidelijk geworden, dat de kerkelijke jaar-orde is gegroeid rondom de ge-dachtenis van Christus, met de grote feesten als steunpunten. Het eigen karakter van elke zon-dag komt o.a. tot uitdrukking in de Schriftlezingen.

Uit de jaarorde kunnen we aflei-den wat er gelezen moet worden op een bepaalde zondag. Zo ko-men we tot het opstellen van een leesrooster, waarin zowel het Oude als het Nieuwe Testament aan de orde komen. Want Wet

en de Evangelieën worden eveneens afgesloten met een lied naar keuze, maar dat moet wel betrekking hebben op het thema van de zondag. Deze liederen kunnen ver van te voren al vaststaan, uitgekozen door een werkgroep-eredienst.

Orde

Het lees- en zingrooster beschermt voorganger en gemeente voor de wanorde. De Schrift komt in zijn onderling verband aan de orde. Ook de doorgaande lezing laat de boeken spreken. Waarom zouden wij de Schriften telkens in de rede vallen? Wij mogen er hier en daar niet wat „uitplukken”. De Schriften komen zelf meer tot gelding als ze worden gelezen in de volgorde van het kerkelijk jaar, omdat deze gefundeerd is in de viering van Gods machtige daden in Christus.

Kleuren

Vanaf de tafel en de kansel hangen in vele kerken kleden, die „liturgische kleuren” weergeven. Welke kleur het kleed heeft hangt af van de tijd van het jaar. In de adventstijd is de kleur paars. Wij bereiden ons voor op het Kerstfeest. Paars is de kleur van de boete: wij hebben schuld voor God en Hij redt ons door Zijn Zoon te zenden. Op het Kerstfeest wordt de kleur wit. Het is de kleur van de reinheid en van het Christusfeest. Tot op de zondag na Epifanie blijft de kleur wit, waarna wij overgaan op groen: de kleur van hoop en verwachting.

Negen weken voor Pasen breekt de tijd van inkeer en boete aan, de kleur is opnieuw paars. Er is één zondag in deze tijd (nl. zondag „laetare”: verheug u Jeruzalem naar Jes. 66 : 10), evenals dat het geval is met zondag „gaude”: (in de adventstijd) verblijdt u, naar Fil. 4 : 4, waarop het komende feest al doorschemert: de kleur is dan rose.

Op Witte Donderdag krijgen we voor één dag witte kleden in de kerk, vanwege de instelling en tevens viering van het avondmaal, ter gedachtenis van het heil in Christus. De kleur verandert op Goede Vrijdag in zwart, vanwege de rouw. Als een gemeente die kleur niet bezit, kan gekozen worden voor rood of paars.

Met Pasen, zes zondagen er na en op Drieënhedenzondag viert men opnieuw feest, zodat de kleur wit wordt. Pinksterzondag heeft een rode kleur, omdat wij denken aan het vuur van de Geest, maar ook aan het bloed van de martelaren, die van Jezus getuigden.

De zondag na Pinksteren zijn groen, omdat wij leven in de verwachting van Gods Koninkrijk.

Vanaf de 9e eeuw is dit verband tussen kleur en feest er gekomen. Het is een zichtbaar spel geworden en de kleuren zijn tot herkenningpunten gegroeid, vooral ook voor onze kinderen die zich gauw tot symbolen voelen aangetrokken.

Kleurkleden willen voorhangsels zijn. Ze zijn vaak versierd met afbeeldingen die je ook elders in het kerkgebouw kunt aantreffen. Het zijn vaak motieven die met de Here Jezus of de kerk te maken hebben: kruis en lam, water, brood en wijn, vis, duif en schip. Als we kinderen in deze wereld van symbolen zullen binnenleiden, krijgen zij en wijzelf ook een beter houvast in het geheel van de jaarorde.

De praktijk

Men staat in onze kerken vaak nog wat afkerig tegenover de kerkelijke jaarorde. Maar nu doet ieder wat goed is in eigen oog. Er heerst een wanorde op dit gebied, wat nog versterkt wordt door vakature- en ruilbeurten. De vraag van de jaar-

orde als ordening van het leven der gemeente kan echter alleen beantwoord worden door een bezig zijn met deze ordening zelf. Het gaat toch om de viering van de gemeente, die zo ook in staat moet zijn zich werkelijk voor te bereiden op de eredienst. Dat kan bereikt worden door publicatie van het lees- en zingrooster in het kerkblad. Thuis kan men zich dan actief voorbereiden. Ook kunnen gemeenteleden betrokken worden in een intensief overleg met predikant en organist. De kerkdienst bestaat niet alleen uit de preek met wat omlijsting!

In het Liedboek voor de Kerken kan men terecht voor de keuze van liederen, die gerangschikt staan naar de kerkelijke jaarorde. Verder wees ik al op de uitgave van „de adem van het jaar” van de Prof. dr G. van der Leeuwstichting te Amsterdam waar ook de achtergronden van het gezegde materiaal beschreven staan. Als laatste instrument voor het volgen van de jaarorde noem ik de publicatie van „De eerste dag”, een kwartaaluitgave van „De Horsting” te Amersfoort en van de Protestantse Stichting tot Bevordering van het Bibliotheekwezen en de Lectoraatvoorlichting

in Nederland te Voorburg (tel. 070-861779, administratie). Het levert per zon- en feestdag gegevens betreffende: psalmteksten, zondagsgebeden, lezingen en liederen, kleur van de zondag, voorbede-onderwerp, suggesties voor de organist en een korte inleiding over de liturgie naast een bladzijde „exegetische notities” voor de uitlegger van de hoofd-lezing.

Er is gekozen voor een over twaalf jaar lopende afwisseling van leesordes die als resultaat heeft dat alle geschriften van Oude en Nieuwe Testament zijn gelezen.

Plaatselijke werkgroepen-eredienst die er dan gevormd moeten worden, zouden een abonnement op „De eerste dag” kunnen nemen, op kosten van de kerk. Deze lectuur is vooral in 't begin erg noodzakelijk.

In onze gemeenten zou een eerste stap dan kunnen zijn te beginnen met het zingen van de „psalm van de zondag” en het kiezen van gezangen en lezingen uit de voorgestelde stof.

Jaarorde en leesrooster worden op de beschreven manier een praktijk van de gemeente en niet alleen van de enkeling.

Tweeërlei tongenspraak?

„...en zij begonnen met andere tongen te spreken, zoals de Geest het hun gaf uit te spreken”. Dit lezen we in Hand. 2 : 4.

Wat hieronder moet worden verstaan wordt ons even verder beschreven met de woorden van de toegelopen menigte: „...wij horen hen in onze eigen taal van de grote daden Gods spreken”.

Jaren later schrijft Paulus aan de gemeente te Corinthe, dat door de Geest de één allerlei tongen wordt gegeven en een ander vertolking van tongen (1 Cor. 12 : 8 en 10).

Hier heeft in het bijzonder het woord „glossolalie” = tongenspraak ingang gevonden.

Indien we de toelichting op dat woord naslaan, zouden we inderdaad tot de vaststelling kunnen komen, dat dit spreken in tongen anders is geweest dan het spreken in tongen van de apostelen.

Derhalve tweeërlei tongenspraak. Eén gave des Geestes doch verschillend in bediening.

Pinksteren

Nadat de lege plaats van Judas door de verkiezing van Matthias was vervuld, lezen we aansluitend in Hand. 2: „En toen de Pinksterdag aanbrak, waren allen (de 12 apostelen) tezamen bijeen.”

Dit was niet iets bijzonders. Vanaf Hemelvaartsdag waren de elf apostelen al bij elkaar gebleven. Zij moesten immers naar het bevel des Heren in Jeruzalem blijven totdat zij zouden worden bekleed met kracht uit de hoge,

DOOR J. VAN DE WETERING PMzn POORTUGAAL

met de heilige Geest gedoopt. En op de Pinksterdag vindt de vervulling van die belofte plaats. „Eensklaps kwam er uit de hemel een geluid als van een geweldige windvlaag en vulde het gehele huis waar zij gezeten waren; en er vertoonden zich aan

hen tongen als van vuur, die zich verdeelden, en het zette zich op ieder van hen; en zij werden allen vervuld met de heilige Geest en begonnen met andere tongen te spreken, zoals de Geest het hun gaf uit te spreken (Hand. 2 : 2-4).”

Hier, in Jeruzalem, en nu, op de Pinksterdag, worden de apostelen door de heilige Geest toegerust tot een direct wereldwijd getuigenis geven. Zoals Petrus zegt: „Hij dan, door de rechterhand Gods verhoogd zijnde, heeft dit uitgestort, wat gij nu ziet en hoort (vers 33).”

Deze woorden zijn niet gesproken in de kring waarin ze zich aan het begin van de dag bevonden. Het geluid van een geweldige windvlaag had een menigte te hoop doen lopen bij het huis waar de apostelen bijeen waren. Het was niet moeilijk dat te vinden. Het gehele huis was er mee vervuld; de menigte behoefde alleen maar op het geluid af te gaan.

En daar stonden de vrome mannen van Israël uit alle volken onder de hemel en zij hoorden die Galileërs in hun eigen taal van de grote daden Gods spreken.

Het bracht hen buiten zichzelf van verwondering. Moesten ze luisteren naar zulke eenvoudige mannen? Ja, dat moesten ze. De Here had hen – bij wijze van spreken – naar de apostelen toegeblazen.

Dit waren de mannen tot wie Hij had gezegd, dat zij Zijn getuigen zouden zijn. Niet alléén te Jeruzalem, maar ook in geheel Judea en Samaria en tot het uiterste der aarde.

Het was duidelijk dat ze zich niet eigenmachtig tot getuigen hadden opgeworpen. Een hemels legitimatie-bewijs – in de vorm van tongen als van vuur – had zich op een ieder van hen gezet. Deze eenvoudige en ongeletterde mannen zijn de getuigen van de verhoogde Heiland. Dat moet een ieder maar goed in zich opnemen en onthouden. Het zijn geen dronken lieden, maar officieel aangestelde getuigen, die daar spreken.

Recht op de man af

Zij drukken zich niet uit in buitengewone, wonderlijke klanken. Neen, het gaat recht op de man af. De toegestroomde menigte hoort het – ieder in zijn eigen taal – dat dit het is waarvan was gesproken door de profeet Joël: „En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, dat Ik zal uitstorten van mijn Geest op alle vlees”. Uiteindelijk verdwijnt de verwondering en de spot. Door de toespraak van Petrus worden zij diep in hun hart getroffen en komt er tevens erkenning van de bijzondere positie van deze mannen.

De fundamentleggers van de gemeenten Gods, wier namen straks eervol zullen staan vermeld op de fundamenten van de

muur van het nieuwe Jeruzalem (Openb. 21 : 14).

Zij richten tot hen de vraag: „Wat moeten wij doen?”

En Petrus geeft het antwoord: „Bekeert u en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave des heiligen Geestes ontvangen (Hand. 2 : 38).”

Degenen, die zijn woord aanvaardden, lieten zich dopen en bleven volharden bij het onderwijs der apostelen.

„Dat is Pinksteren: de Geest van Christus maakt alle discipelen tot dragers en sprekers van Christus' Woord.”¹⁾

Want straks gaan de mensen uit Mesopotamië, Judea en Capado-cië, Pontus en Asia, Phrygië en Pamphylië, Egypte enz. weer naar huis terug. Met in hun geestelijke bagage alles wat zij hebben gezien en in hun eigen taal hebben gehoord. Zij zullen daarover thuis zeker niet de mond hebben gehouden. Zij konden er het zwijgen niet toe doen. Het zal hen zijn gegaan als de herders in de kerstnacht. Die hadden eerst een engel des Heren tot zich horen spreken en daarna een grote hemelse legermacht, die God loofde. Hemelse klanken, maar verstaanbaar voor de mensen. Daarna haastten zij zich om verder te vertellen hetgeen tot hen was gesproken.

Ook in Hand. 10 : 46 lezen we van een direct getuigenis bij het spreken in tongen: „En al de gelovigen uit de besnijdenis, die met Petrus waren meegekomen, stonden verbaasd, dat de gave van de heilige Geest ook over de heidenen was uitgestort, want zij

¹⁾ Ds B. Holwerda — De tekenen van de Pinkster-Geest.

hoorden hen spreken in tongen en God grootmaken.”

Het spreken in tongen is een spreken in vreemde talen, zodat een vreemdeling kon zeggen: „Ik hoor het in mijn eigen taal.”

Niet zoals wij dat kunnen met ons verstand, maar in de geest. Het was een Geestesgave.

Eens gegeven, blijft gegeven!

Die gave van de heilige Geest, was dat iets, dat steeds weer opnieuw op de gelovigen moest afkomen, en wel zó, dat b.v. ná het spreken in een tong de gave was opgebruikt en bij een volgende gelegenheid werd vernieuwd?

Neen – schrijft Paulus in 1 Cor. 12 : 7: „Aan een ieder wordt de openbaringen van de Geest gegeven tot welzijn van allen. Want de een wordt door de Geest gegeven met wijsheid te spreken... de ander allerlei tongen, en weer een ander vertolking van tongen”.

Het is een gave, die blijft. Eens gegeven, blijft gegeven!

Immers (1 Cor. 12 : 28): „En God heeft sommigen aangesteld in de gemeente, ten eerste apostelen, ten tweede profeten, ten derde leraars, verder krachten, daarna gaven van... verscheidenheid van tongen. „Hoe kan een aanstelling nu afwerpen, als de gave niet blijvend is?”

De vraag is nu allereerst wat onder de „verscheidenheid van tongen” moet worden verstaan. In de inleiding gaven we reeds aan, dat hier het woord „glossolalie” ingang heeft gevonden. Enkele notities volgen:

1. Onder het verschijnsel „glossolalie” is te verstaan het spreken onder invloed des Geestes, waarbij buitengewone hemelse klanken worden uitgestoten, die boven het aardse niveau uitgaan en waarbij het verstand op de achtergrond treedt.²⁾
2. De gave om in Geestvervoering te spreken, waarbij het gebruik der tong blijkbaar anders dan normaal was.³⁾
3. Een spreken in vreemde extatische klanken.⁴⁾
4. Het spreken in soorten van tongen of talen en wel géén bekende talen, maar door de Geest gewekte wonderbare klanken.⁵⁾
5. Wie in tongen spreekt, verkeert in een min of meer extatische toestand. Deze geestvervoering kan vooral bij

²⁾ Dr J. C. Rullmann's Encyclopaedie „Kerk in verleden en heden”.

³⁾ Ds C. Vonk — Eenmaal Pinksteren (blz. 23).

⁴⁾ Om Woord en Kerk — deel III blz. 180 (Prof. dr K. Schilder).

⁵⁾ De Bijbel, toegelicht voor het Ned. volk - Corinthiërs (Dr J. Hoek).

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84.
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54283

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 47,— per jaar of f 25,— per halfjaar.

Voor studenten f 38,— p. jaar.

Buitenland f 55,— per jaar

of f 70,— per luchtpost.

Gironr. 404945 t.n.v.

Geref. Persver. Opbouw,

Brabantlaan 122

2101 SK Heemstede

Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.

familieberichten 35 ct p. mm.

Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”

Nooitgedacht 3

3701 AL Zeist

Tel. 03404-22452

vrouwen, die van nature vaak emotioneler zijn dan mannen en zich meer laten gaan, gemakkelijk leiden tot verlies van zelfcontrole. Zo komen zij licht tot extatische gebaren en houdingen, die niet stroken met de eerbareheid.⁶⁾

Zijn de hierboven genoteerde omschrijvingen juist?

Kunnen buitengewone hemelse klanken, vreemde extatische klanken enz. werkelijk als directe legitimatiebewijzen dienen voor hetgeen omtrent Jezus werd getuigd?

Zonder uitlegger of verklaarder had niemand er iets aan, zelfs degene niet, die ze voortbracht.

Waarom zou de heilige Geest, bij het zó spreken in tongen, met een omweg te werk gaan? De klanken moesten dan toch eerst worden overgezet in de taal van de vreemdeling en daarna nog in de gangbare taal. Om wille van de stichting van de gehele gemeente.

Zullen we nu, ook bij het lezen van de brief aan de Corinthiërs, maar blijven vasthouden aan hetgeen we eerder zagen in het boek Handelingen; namelijk, dat het spreken in tongen hier niets anders is dan het spreken in vreemde talen?

Dat spreken is voor hen toch niet veranderd in een uitstoten van extatische klanken?

⁶⁾ De plaats van de vrouw in de gemeente (blz. 10) - Dr D. Holwerda.

Een miljoen bijbels voor een half miljoen guldens

Door de vele kontakten, die onze stichtingsleden hebben in binnen- en buitenland werden wij vorig jaar geattendeerd en geraadpleegd bij een gigantische partij Bijbels in het buitenland, die bestemd waren voor het Oostblok. Alleen... ze lagen in een magezijn. Daar horen ze niet.

U begrijpt het wel: die Bijbels moeten naar onze medechristenen in Roemenië, Tsjecho-Slowakije, Hongarije en Rusland. Onze stichting stelde zich garant om het half miljoen bijeen te brengen. In principe gaan wij er van uit dat christenen ons daarbij willen helpen. Deze unieke kans mag niet voorbij gaan. Bijbels horen niet te blijven liggen, maar gelezen te worden. De kanalen zijn er om die Bijbels achter het IJzeren Gordijn te brengen.

Tot op dit ogenblik hebben wij ruim 200.000 gulden binnen. Meer dan 400.000 Bijbels zijn aangekocht. Vele duizenden Bijbels werden in de afgelopen maanden naar het Oosten getransporteerd en wij kregen al verschillende bemoedigende reacties van onze mede-Christenen achter het IJzeren Gordijn.

Nog ruim 600.000 Bijbels, kunt u ons helpen?

Giften kunnen worden gestort op onze rekening, die wij geopend hebben voor deze actie, bij de Rabo-bank in Werkendam, no. 36.87.86.021, postgiro van de bank 1099140 t.n.v. actie half miljoen, heel miljoen!

Vragen waarop een antwoord moet volgen.

Een ieder in zijn eigen taal

Nu, door die in 1 Cor. 12 : 28 genoemde verscheidenheid van tongen, kon een ieder in de gemeente van Corinthen in zijn eigen taal horen van de grote daden Gods – op een directe wijze (vgl. Hand. 2 : 11).

Wat een rijkdom, die gave van het spreken in tongen. En dat niet alleen voor de gemeente – waartoe zeker „buitenlanders” behoorden – maar eveneens voor de stad met haar internationale bevolking.

Degene, die de gave van het spreken in tongen had ontvangen, kon in het leven van alledag het getuigenis uitdragen.

Wat de taal betrof hoefden de spreker en de toehoorder dan geen vreemden voor elkaar te zijn. Er was bij de laatste een herkennen en kennen van de betekenis van de klanken (1 Cor. 14 : 11). Hij verstond de taal en zo was het spreken van de ander niet een spreken in de lucht (1 Cor. 14 : 9).

Moest de gave van de tongenspraak te allen tijde worden gebruikt, ook in de gemeente? Natuurlijk niet. Als er zich geen vreemdeling bevond in de gemeente-vergadering had het spreken in een taal geen enkele zin. Paulus waarschuwde zelfs daartegen. Het moest wel tot stichting geschieden. Als er niets mee werd bereikt kon beter *met het verstand* worden gesproken, gebeden en de zegen uitgesproken. Want zegt Paulus, doet gij die dingen in de geest (gebruikmakend van de gave van de Geest), houdt er dan rekening mee dat uw verstand op nul staat. Met andere woorden: met wat gij zegt heeft uw verstand geen enkele relatie en gij weet dus zelf niet wat gij bidt of spreekt; gij kunt het niet overzetten in uw eigen taal. Wil het tot stichting – niet alleen van de vreemdeling, maar ook van de gemeente – zijn, dan moet gij op z'n minst vooraf bidden of gij het ook mag uitleggen of vooraf vragen of er iemand aanwezig is, die de gave van de vertolking/vertaling van de door u te gebruiken taal heeft.

Indien niet, dan kan er geen stichting van uitgaan en is het beter te zwijgen en tot zichzelf en tot God te spreken.

Paulus moest blijkbaar ook verder het gebruik van de tongenspraak wat intomen. Te pas en te onpas d.w.z. ook als er geen noodzaak was om in een bepaalde taal te spreken, stonden de gelovigen, die die gave hadden ontvangen, te dringen om hun woordje te doen. Ze maakten er soms zelfs een janboel van door

gelijktijdig te spreken, waardoor er bij de binnenkomende toehoorders of ongelovigen de indruk werd gewekt, dat er wartaal werd gesproken. Een kakofonie van vreemde klanken/talen (1 Cor. 14 : 23).

Er moest orde zijn in de gemeente, dus maar twee of ten hoogste drie sprekers, ieder op zijn beurt, en één uitlegger (1 Cor. 14 : 27). Alle gemeentelieden mochten toch weten wat er in een vreemde taal was gezegd en door het gesprokene worden gesticht? Bovendien, het spreken in een vreemde taal was niet het belangrijkste, het moest niet worden overdreven.

Paulus dankte wel God, dat hij méér dan allen in vreemde talen kon spreken, maar toch was het hem liever vijf woorden met verstand te spreken, dan duizenden woorden in een vreemde taal. In zijn eigen taal kon hij pas goed onderwijzen.

Pinksteren herhaald?

Kunnen we nu nog spreken van een herhaald Pinksteren en over gaven waaronder het spreken in tongen gelijk in de apostolische eeuw?

Ds Vonk ⁷⁾ schreef: „Die unieke tijd, die éénmalige Pinksterperiode, is voorbijgegaan. 't Ging net als nu. Geslachten kwamen en gingen. De mensen van de eerste generatie, die onze Zaligmaker nog met hun eigen ogen gezien en gehoord hadden en die later ook de Pinkstergaven hadden meegemaakt, stierven uit. Succesievelijk werden hun plaatsen ingenomen door nieuwe gelovigen, die Jezus en Zijn apostelen niet zelf gekend hadden. Dit werd de tweede generatie.”

Tot de mensen van de eerste generatie moeten we in de aller-eerste plaats de mannen rekenen door onze Here Jezus Zelf uitgekozen uit zijn discipelen: de apostelen, mannen in een zeer bijzondere positie. Zij moesten voor de uitvoering van hun opdrachten nog worden bekleed met kracht uit de hoogte. En dát gebeurde op de Pinksterdag. Zij werden allen vervuld, helemaal volgestort, met de heilige Geest. Zelfs zó, dat ze er van konden overdragen.

In Hand. 5 : 12 lezen we: „En door de handen der apostelen geschieden vele tekenen en wonderen onder het volk”.

Maar dan volgt de aanstelling van de zeven mannen. Na te zijn verkozen worden zij vóór de apostelen gesteld, die ná gebeden te hebben, hun de handen oplegden (Hand. 6 : 6). Wat een uitwerking had dat!

Stephanus deed wonderen en grote tekenen onder het volk

⁷⁾ Eenmaal Pinksteren - par. 11.

(Hand. 6 : 8). Evenzo Philippus (eveneens één van de zeven); want de scharen te Samaria hoorden hem en zagen de tekenen, die hij deed (Hand. 8 : 6-7).

Maar van de gaven, die ze hadden ontvangen, konden zij niet uitdelen. Simon, de tovenaars, kon niet bij Philippus terecht voor het verkrijgen van dezelfde gaven. Evenmin de anderen, die het woord Gods hadden aanvaard. Wel bij Petrus en Johannes. Toen deze ter plaatse waren aangekomen, baden zij en legden hen de handen op en zij ontvingen de heilige Geest. Simon kwam niet eens in aanmerking want zijn hart was niet recht voor God (Hand. 8 : 21).

De apostelen uitdelers, anderen „slechts” ontvangers.

De gaven van de Geest vielen op hen (Hand. 10 : 44) of kwamen over hen (Hand. 19 : 6), want de Here werkte mee en bevestigde het woord door de tekenen, die er op volgden (Marc. 16 : 20).

De belofte gold alléén de apostelen en via hen liep de mogelijkheid gaven van de Geest te ontvangen zolang zij werkzaam mochten zijn.

Echter, in Hand. 19 : 6 lezen we, dat Paulus eveneens als uitdeler optreedt. In Efeze legt hij ongeveer 12 mannen de handen op, waarna de heilige Geest over hen kwam en zij in tongen spraken en profeteerden.

Hoe was dat nu mogelijk? Paulus behoorde op de Pinksterdag allerm minst tot de apostelen en nu toch ook uitdeler?

Ja, immers in Damascus had de Here Ananias met een bijzondere opdracht naar hem toegestuurd: „Saul, broeder, de Here heeft mij gezonden, Jezus, die u verschenen is op de weg, waarlangs gij gekomen zijt, opdat gij weer zoudt zien en *met de heilige Geest vervuld worden* (Hand. 9 : 17)”.

Bij de apostelen een vervuld zijn, uit de volheid waarvan kon worden uitgedeeld. Voor de gelovigen „slechts” een ontvangen van gaven, die niet verder konden worden overgedragen.

Voor allen gold: eens gegeven, blijft gegeven.

Maar met het versterven van die generaties kwam er een einde aan die unieke tijd.

Aan onze adverteerders

Indien U voor het plaatsen van een advertentie ons een zgn. „print” toezendt, zijn wij genooddacht om extra kosten in rekening te brengen voor het maken van een MAT LEESBAAR NEGATIEF. Mocht U ons direkt een MAT LEESBAAR NEGATIEF kunnen leveren dan is ons dat zeer welkom en worden er geen extra kosten in rekening gebracht.

De drukker

Redactie ontving

Wolter van der Kamp, Houvast aan het hemelruim: Een pleidooi voor de bijbelse opvatting dat de zon om de aarde draait. 203 blz., f 29,90; uitg. J. H. Kok, Kampen.

Hilly Schenkhuizen-Lok, Een kind als Clary (over het leven met een ernstig gehandicapt kind); 232 blz., f 19,90; uitg. J. H. Kok, Kampen.

Woord in beweging, deel 2; onder redactie van J. H. v. d. Laan, A. F. J. Klijn en E. Noort; exegetisch-homiletische commentaren, zomertijd I; 258 blz., f 41,50; uitg. J. H. Kok, Kampen.

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk Almkerk-Werkendam

Het scribaat van de kerk van Almkerk-Werkendam is met onmiddellijke ingang overgenomen door A. Vink, Notenlaan 47, 4254 CB Sleetwijk, tel. 01833-1604.

Kerkdiensten in Eindhoven

De komende weken worden een aantal kerkdiensten gecombineerd gehouden met onze Chr. Geref. zuster gemeente.

Deze gecombineerde diensten vinden steeds plaats in het kerkgebouw van de Chr. Geref. Kerk, Schootsestraat 47 te Eindhoven. Op de hierna vermelde dagen of tijden is er dus GEEN KERKDIENTST in het gebouw van de Ned. Geref. Kerk.

28 juli: beide diensten
4 aug.: middagdienst
11 aug.: middagdienst
Aanvangsuren: 09.30 en 17.00 uur.

Keuze uit meer dan

1000

geboorte-
huwelijks- en
gelegenheids-
kaarten

DRUKKERIJ
„STEENBERGEN”

Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist
03404-22452 (sinds 1901)

**PLAATS
UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD !**